

A magyar tudományosságra – a mi szerény és a nehézségek áradatával küzdő erdélyi szellemi életünkre” kétszeresen – nagy veszteséget jelentett *Karácsonyi János* történetíró váratlan halála (1929 jan. 1), Hálánkat és tiszteletünket a magyar tudományosság szolgálatában kifejtett gazdag és termékeny munkássága iránt azzal fejezzük ki, hogy *folyóiratunk jelen füzetét az ő érdemes emlékének szenteljük.*

Csűry Bálint tudományos munkássága, amelyet a múlt évben a Magyar Tudományos Akadémia I. osztálya levelező tagsággal tüntetett ki (I. *Akad. Értesítő* 1928. 440. füzetében. 167–168 l., Némethy Géza üdvözlő beszédét), most újabb méltó elismerést kapott: a Magyar Nyelvtudományi Társaság az 1928. évi Szily-jutalomban részesítette. Az előadói jelentés többek között ezeket írja: „Csűry munkásságának két jellemvonását emelhetjük ki: a sokoldalúságot és a jőzanságot. Sokoldalúsága két irányban is nyilvánul: anyagban és szempontokban. Anyaga nyelvünknek szinte egész körére kiterjed: a legkülönbözőbb korok nyelvében épen olyan otthonosan mozog, mint a népnyelvben. És ez a változatos anyag a legváltozatosabb szempontokból talál feldolgozásra. Hang-, alak-, mondat-, jelentéstan, szófejtés egyaránt érdekli Csűryt. Mégpedig, hogy ez az érdeklődés valóban eredményes legyen, azt ritka jőzansága biztosítja. Sohasem anyagtalán elméleteket szerkeszt, hanem az adatok nála – úgyszólván – magukért beszélnek. Nyelvjárás-leírásai, népnyelvi gyűjtései és nyelvtörténeti forrásközlései mintaszerűek. Mindezeket felül szerencsésen fejti ki a tárgyaiban előforduló művelődéstörténeti vonatkozásokat is. (*Magyar Nyelv* 1929. 158 l.).

Bitay Árpád 1929 március 1 óta a gyulafehérvári róm. kath. teológián a román nyelv, irodalom és történelem tanára.

Borbély István 1929 december 1 óta az unitárius teológián a hit- és erkölcs-tani tanszéket tölti be.

György Lajos 1929 február 8-án foglalta el r. tagsági székét a Szent István Akadémia III. osztályában *Egy középkori Sibylla-vers régi magyar irodalmunkban* c. tanulmányával. Febr. 9-én a Magyar Irodalomtörténeti Társaságban olvasta fel a *Genovéva* c. értekezését.

Sz. Nagy Gyula egyetemi m. tanár, a Marianum kereskedelmi iskolájának volt igazgatója, 1929 jan. 15-én Kolozsvárról Szegedre távozott az ottani egyetemmel kapcsolatos polg.-iskolai tanárképző intézethez.

Széll Kálmán egyetemi m. tanárnak újabban a következő dolgozatai jelentek meg: *Az egyatomu ideális gázok Einstein-féle quantumelmélete* (Mat. és Phys. Lapok XXXIV. k.); *A nem merev molekulájú, kétatomu gázok abszolút entrópiája* (Mat. és Term.-tud. Ért. XLIV. k.); *A kétatomu gázok rotációs-rezgési entrópiája* (Mat. és Term.-tud. Ért. XLV. k.); *Über die Rotationschwingungsentropie der zweiatomigen Gase* (Phys. Zeitschrift. 28. Jahrgang); *A gáz rotációs energiájának ingadozásáról* (Mat. és Phys. Lapok 1928. évf.).

Károly Irén promentrei kanonok, a volt kolozsvári F. J. Tud. Egyetem magántanára, ez év február havában 75 éves korában Nagyváradon elhunyt.

Évekkel ezelőtt br. Bánffy Ferenc pályadíjat tűzött ki *Az erdélyi magyarság történetének* megírására. Az EIT. Karácsonyi Jánost kérte fel a kidolgozására. A meghalt tudós kéziratban maradt munkája a kérdésnek csak a XV. századig terjedő részét oldotta meg. Folytatására és befejezésére most *Biró Vencel* gimn. igazgató, egyetemi m. tanár nyert megbízást.

Május 27-én Nagyváradon megalakult az *Erdélyi Katolikus Akadémia*. Elnök: *Dr. Némethy Gyula*, alelnökök: *Dr. Paál Árpád* és *Pakocs Károly*; főtítkár: *Dr. György Lajos*. Szakosztályi elnökök és titkárok: I. oszt. (tudományos): *Dr. Biró Vencel* és *Dr. Bitay Árpád*; II. oszt. (szépirodalmi és művészeti): *Gulácsy Irén* és *Szalay Mátyás*; III. oszt. (társadalomtud. és publicisztikai): *Dr. Gyárfás Elemér* és *Dr. Veress Ernő*. Osztályonként 15–15 taggal május 27-én kezdette meg működését az Akadémia Nagyváradon Gyárfás Elemér, György Lajos, Pakocs Károly és Szalay Mátyás székfoglalójával. Következő ülése szept. 14-én lesz Brassóban.

Bányai János székelykereszturi tanítóképző intézeti tanár *A korondi (Udvarhelyvármegye) aragonitos terület geológiai viszonyai* c. dolgozatát a M. Természet-tudományi társulat a Bugat-pályázaton jutalommal tüntette ki. Jellemző adat a tudományos szabadság megdöbbentő értelmezésére: a Kolozsvárt megjelenő *Patria*, a jelenleg kormányon levő Nemzeti Párt hivatalos lapja, két hasábos cikkben támadta a magyar tudóst, hogy résztvett a pályázaton.

Gergely Sámuel érdemes történetírónkat az Erdélyi Irodalmi Társaság a május 26-án tartott közgyűlésén tb. tagjává választotta.

A sepsiszentgyörgyi *Székely Nemzeti Múzeum* ez év őszén ünnepli félszázados fennállását. *Csutak Vilmos* szerkesztésében erre az alkalomra a Székelyföld tárgykörére vonatkozó tudományos tartalmú *Emlékkönyv* fog megjelenni.

A „világbéke” tizedik esztendejében még mindig ritka szoros szellemi zár alatt tengődik az Erdélyben élő magyar tudós: nem olvashatja a Magyarországon megjelent tudományos kiadványokat, folyóiratokat és könyveket. Az erre vonatkozó rendszabályokat, különösen az utóbbi időben, olyan tökéletesre sikerült szorítani, hogy még a legártatlanabb matematikai, kémiai vagy geológiai szakfolyóiratnak sincs a határon át szabad bejövetele.